

การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐ
แห่งสหภาพเมียนมาช่วง พ.ศ. 2490-2562¹

The Changing the Thai Identity of Thai People in Exile in Ban Singkhon
Tanintharyi Province, Republic of the Union of Myanmar from 1947-2019

วรพจน์ วิเศษศิริ² และวสิน ปัญญาวุธตระกูล³

Worapot Visedsiri and Wasin Panyavuttakul

Received: September 07, 2022

Revised: November 26, 2022

Accepted: December 04, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2490-2562 โดยใช้ระเบียบวิธีใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านวิธีการทางประวัติศาสตร์ ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนาแบบมีประสบการณ์ร่วม จากกลุ่มคนไทยที่อาศัย ณ บ้านสิงขร มณฑลตะนาวศรี ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่เป็นคนร่วมสมัยในเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 10 คน ใช้การสัมภาษณ์ผ่านระบบออนไลน์ โดยพัฒนาคนในพื้นที่เป็นผู้ช่วยนักวิจัย สรุปและรายงานผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรมีความสำคัญในบริบทของประวัติศาสตร์ร่วมกันของไทยและเมียนมา เนื่องจากเมืองตะนาวศรีมีความสำคัญต่อการค้าทางทะเลตั้งแต่ก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยา จนถึงหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 และกลายเป็นคนพลัดถิ่นหลังการแบ่งเส้นเขตแดนของสยามกับอังกฤษในสมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นบ้าน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาานิพนธ์ เรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไทยของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

²⁻³ มหาวิทยาลัยนเรศวร; Naresuan University

Corresponding author, e-mail: baba_birdram@mail.com, Tel. 081-1969637

สิงขรมีวิถีชีวิตคล้ายกับคนไทยบริเวณพื้นที่บางสะพานในภาคใต้ คนเหล่านี้ได้มีการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนตั้งแต่ พ.ศ. 2490 เป็นต้นมา ซึ่งมีอยู่ 3 ระยะ คือ การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรช่วงหลังได้รับเอกราช, การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรช่วงหลังเจรจาหยุดยิงของชนกลุ่มน้อยในเมียนมา และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรภายหลังการเกิดประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ: คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร, มณฑลตะนาวศรี, การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์

Abstract

The purpose of this research article was to study the development of the identity change of Thai Diaspora in Ban Singkhon, Tenasserim Region, Republic of the Union of Myanmar, 1947-2019. It was a qualitative research through historical means with interviewing, observation and experiential conversation techniques from a group of Thai people living at Ban Singkhon, Tenasserim Region, Republic of the Union of Myanmar who were contemporary in the events specified by the researcher, 10 people were interviewed via online system by developing local people as assistant researchers. Descriptive method was used to summarize and report the study results. The results of the research revealed that Thai diaspora in Ban Singkhon were important in the context of the shared history of Thailand and Myanmar. Because Tenasserim was important to maritime trade since before the establishment of Ayutthaya until after the second loss of Ayutthaya and became diaspora after the separation of the border between Siam and England during the reign of King Rama IV. Thai diaspora of Ban Singkhon had a lifestyle similar to that of Thai people in Bang Saphan area in the South. These people had changed their identity since 1947, which had 3 phases: the identity change of Thai diaspora in Ban Singkhon after independence, the identity of Thai diaspora in Ban Singkhon during the period of ceasefire negotiations for ethnic minorities in Myanmar and the change in the identity of Thai diaspora in Ban Singkhon after the establishment of the ASEAN Community.

Keywords: Thai Diaspora in Ban Singkhon, Tenasserim Region, Identity Change

บทนำ

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาหรือประเทศพม่ามีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยผู้คนมากกว่า 100 เชื้อชาติ โดยเฉพาะในเขตตะนาวศรียังมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยมณฑลตะนาวศรีเป็นเขตการปกครองที่อยู่ภาคใต้ของพม่า และมีพรมแดนติดกับพื้นที่ต่าง ๆ ได้แก่ ทิศเหนือเป็นรัฐมอญ ทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน ทิศตะวันออกติดต่อมาถึงทิศใต้สุดติดฝั่งประเทศไทยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระนองและชุมพร (ฐิรวุฒิ เสนาคำ, 2550) จากการสำรวจของ Scott, J. G. (1963) ได้มีการสำรวจในปี พ.ศ. 2464 (ค.ศ. 1921) มีประชากรประมาณ 1,159,558 คน ประกอบด้วยคนพม่า กะเหรี่ยง มอญ ฉาน จีน และสยามอาศัยอยู่บริเวณพรมแดนทางตอนใต้ของพม่า จากข้อมูลเห็นได้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเขตตะนาวศรีส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนพลัดถิ่นที่เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่นี้หลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งแต่ละกลุ่มยังคงวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนและยังคงวิถีชีวิตเหล่านี้จนกลายเป็นอัตลักษณ์ของตนทั้งวิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อ รวมทั้งยังคงรักษารากวัฒนธรรมตนโดยเชื่อมโยงจากการเล่าประวัติศาสตร์การบอกเล่าของถิ่นเดิมของตน ถ่ายทอดจากคนจากรุ่นสู่รุ่น

คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรที่ในตำบลสิงขร อำเภอตะนาวศรี จังหวัดมะริด ก็เป็นกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในเมียนมา ในอดีตคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรได้มีการเข้า-ออกบริเวณพื้นที่เมืองตะนาวศรีกับเมืองกุยบุรี มาตั้งแต่สมัยโบราณก่อนการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 จนถึงเหตุการณ์สำคัญในการปักปันเขตแดนระหว่างสยามกับอังกฤษใน พ.ศ. 2411 ก่อให้เกิดคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร ซึ่งคนไทยพลัดถิ่นเหล่านี้มีพยายามการสืบทอดแบบอัตลักษณ์ของตนทั้งวิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อ รวมทั้งยังคงรักษารากวัฒนธรรมตนโดยเชื่อมโยงจากการเล่าประวัติศาสตร์การบอกเล่าของถิ่นเดิม กล่าวคือคนไทย แต่อย่างไรก็ตาม สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมายภายในประเทศทั้งในบริบทเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมส่งผลต่อคนไทยพลัดถิ่นในเขตตะนาวศรีที่อาศัยอยู่ ทำให้การดำรงหรือการคงอัตลักษณ์มีการปรับเปลี่ยนไปในสถานการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึง ช่วงการเปิดประชาคมอาเซียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2490-2562 โดยผู้วิจัยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาพัฒนาการและวิถีชีวิตคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร มณฑลตะนาวศรี ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- เพื่อศึกษาการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร มณฑลตะนาวศรี ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2490-2562

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผ่านวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Research) ในลักษณะที่เป็นประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ในการศึกษาและเป็นกรอบในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนาแบบมีประสบการณ์ร่วม (Shared Experiences) จากกลุ่มคนไทยที่อาศัย ณ บ้านสิงขร มณฑลตะนาวศรี ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่เป็นคนร่วมสมัยในเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 10 คน รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตที่กำหนด สรุปและรายงานผลการศึกษาดังวิธีพรรณนาวิเคราะห์ อนึ่งการทำวิจัยนี้อยู่ในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 วิธีการสัมภาษณ์จึงใช้การสัมภาษณ์ผ่านระบบออนไลน์ โดยพัฒนาคนในพื้นที่เป็นผู้ช่วยนักวิจัย เป็นสื่อกลางในการสัมภาษณ์ทางออนไลน์ นอกจากนี้ ผู้ช่วยนักวิจัยยังสามารถเก็บข้อมูลเชิงสัมภาษณ์ให้กับผู้วิจัยได้

สรุปผลการวิจัย

1. พัฒนาการและวิถีชีวิตของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร มณฑลตะนาวศรี ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร ตำบลตะนาวศรี อำเภอตะนาวศรี จังหวัดมะริด ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในปัจจุบัน มีความสำคัญไม่เพียงแค่เป็นพื้นที่ที่คนไทยพลัดถิ่นอาศัยอยู่ แต่มีความสำคัญในเชิงการเป็นประวัติศาสตร์ร่วมกันของไทยและเมียนมา เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวนี้เดิมเป็นเมืองตะนาวศรีและเมืองมะริดโบราณซึ่งมีความสำคัญต่อการค้าทางทะเลในอดีต โดยทั้งสองเมืองนี้มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับรัฐโบราณในแถบพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาตั้งแต่ก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยา เมืองทั้งสองตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของสยาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอ่าวมะตะมะหรืออ่าวมะตะบันทอดยาวติดกับอ่าวเบงกอลทางตอนเหนือ ทางมหาสมุทรอินเดีย

และขนานไปกับชายฝั่งโคโรเมนเดล ที่ตั้งอยู่บนชายฝั่งทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอินเดีย ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงไปถึงกลุ่มดินแดนเปอร์เซียและอาหรับ (วรพจน์ วิเศษศิริ, 2559) ดังนั้น น่านน้ำบริเวณนี้จึงมีความสัมพันธ์ทางการค้าต่อราชอาณาจักรอยุธยาในเวลาต่อมา ในสมัยอยุธยา เมืองตะนาวศรีและเมืองมะริดยิ่งทวีความสำคัญทางการค้าในแถบบริเวณทางด้านตะวันตก เนื่องจากในช่วง พ.ศ. 2133 จนถึง พ.ศ. 2310 เมืองทั้งสองอยู่ในฐานะเมืองท่าสำคัญทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก (วรพจน์ วิเศษศิริ, 2559) ซึ่งส่งผลให้การทำการค้าของกรุงศรีอยุธยาขยายตัวมากขึ้น การเข้ามาเป็นพลเมืองในเมียนมาของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นเขตตะนาวศรีนี้ ไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 แต่เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดคนไทยพลัดถิ่นเขตตะนาวศรี มีสาเหตุจากการปักปันเขตแดนระหว่างอาณานิคมอังกฤษในพม่า ประกอบกับในภาคประชาชนคนไทยหรือคนสยามพื้นที่เมืองเพชรบุรี กุยบุรี ชุมพร ระนองกับเขตตะนาวศรี เมียนมาในช่วงเวลานั้นมีการติดต่อสัมพันธ์และมีการเคลื่อนย้ายไปมา รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางไกลของผู้คนทั้งสองพื้นที่ โดยในช่วงก่อนการปักปันเขตแดนระหว่างอาณานิคมอังกฤษในพม่า (British-Burma) กับราชอาณาจักรสยามใน พ.ศ. 2367 พบว่า การอพยพเคลื่อนย้ายเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความเจริญและความมั่นคงรัฐสยาม การอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มชนเข้ามายังรัฐของตนเป็นการเพิ่มจำนวนประชากร ทำให้แรงงานในการผลิตสินค้าต่างๆ มีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการเข้าสู่โลกสมัยใหม่และความเจริญของความรู้ด้านภูมิศาสตร์ในโลกตะวันตกจึงส่งผลต่อความเป็นไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภายหลัง พ.ศ. 2408 ตรงกับในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ข้าหลวงใหญ่อาณานิคมอังกฤษประจำอินเดียได้ติดต่อกับราชอาณาจักรสยามเพื่อขอให้มีการปักปันเขตแดนระหว่างสยามกับพม่าที่อยู่ภายใต้อาณานิคมของอังกฤษ การปักปันเขตแดนสยาม-พม่าอย่างเป็นทางการ โดยถือว่าสัตยาบันครั้งนี้ถือเป็นการยอมรับอย่างเป็นทางการตามข้อตกลงระหว่างประเทศว่าพื้นที่เมืองมะริด ทวาย และตะนาวศรี เป็นดินแดนของประเทศพม่าที่อยู่ในบังคับของอังกฤษนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (วงเดือน นาราัจจ์, 2518)

ต่อมาช่วง พ.ศ. 2409-2410 มีการตั้งคณะข้าหลวงปักปันเขตแดนสยาม-พม่า ขึ้นอีกคณะหนึ่งเพื่อดำเนินการร่วมสำรวจและชี้แนวเขตแดนใหม่ตั้งแต่บริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอนจนถึงจังหวัดระนอง โดยคณะข้าหลวงฝ่ายสยามได้แต่งตั้งเจ้าพระยาศรียุวก์ สมุหกลาโหม เป็นข้าหลวงมีอำนาจเต็มและมีเจ้าพระยาอมราช (ครุฑ) เสนาบดีกรมเวียง พระยาเพชรบุรี (เทศ บุนนาค) รวมทั้งแต่งตั้งเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ เจ้าเมืองเพชรบุรี และพระยาชุมพร (กล่อม) เจ้าเมืองชุมพร รับผิดชอบตั้งแต่เขตกาญจนบุรี ส่วนคณะข้าหลวงอังกฤษได้มีการแต่งตั้งร้อยโทอาร์เธอร์

เฮอร์เบิร์ต แบกก์ เป็นข้าหลวงที่มีอำนาจเต็มจากอาณานิคมอังกฤษ เมื่อการสำรวจทำแผนที่และทำบัญชีรายละเอียดเขตแดนเสร็จสิ้นจึงได้มีการประชุมจัดทำอนุสัญญาขึ้นที่กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2411 (กระทรวงการต่างประเทศ, 2562)

ตั้งนั้นนับตั้งแต่ พ.ศ. 2411 มีการตกลงตรงกันระหว่างสยามและอาณานิคมอังกฤษว่าแนวพรมแดนระหว่างสยาม-พม่า ผลของการปักปันดินแดนกลับส่งผลต่อมิติทางภูมิศาสตร์ที่อิงอยู่กับความเป็นชาติพันธุ์ของผู้คนในฝั่งสยามและพม่า ทำให้คนไทยพลัดถิ่นที่อาศัยอยู่ในดินแดนมะริด-ตะนาวศรีกว่า 40,000 คน ตกไปอยู่ภายใต้ปกครองของรัฐ-ชาติพม่าตามแผนที่สมัยใหม่ คนไทยพลัดถิ่นไทยบ้านสิงขรในมณฑลตะนาวศรี ยังมีการคงอัตลักษณ์ของตนในแบบวัฒนธรรมบางสะพาน เนื่องจากยังมีการติดต่อและปฏิสัมพันธ์กับคนสยามที่อยู่ในเส้นเขตแดนรัฐชาติอยู่ตลอด เนื่องจากคนไทยพลัดถิ่นไทยเหล่านี้ยังคงมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติตลอดจนวิถีชีวิตและประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในบริเวณพื้นที่ ดังนั้นแนวคิดเรื่องตีเส้นเขตแดนแบบรัฐชาติจึงไม่ได้มีผลต่อวิถีคิดของคนในพื้นที่บริเวณนี้จนถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

1.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ด้านสังคม

การจัดองค์กรคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรเป็นสังคมแบบชนบท มีแหล่งที่ตั้งห่างไกลจากเมืองหลวงของแต่ละรัฐ ดังนั้นรูปแบบของการจัดองค์กรภายในหมู่บ้านจึงยังคงยึดถือตามรูปแบบเก่า ๆ ที่ยึดถือสืบทอดกันมา คือ มีพระเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจและเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของหมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในหมู่บ้าน แต่เมื่อมีกรณีพิพาทกับคนชนชาติอื่นส่วนราชการเมียนมาจะเข้ามาบริหารจัดการ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 2564, ธันวาคม)

ระบบครอบครัว คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรเป็นครอบครัวแบบขยาย มีผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและเป็นกำลังสำคัญในการหารายได้ มีสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศภายในหมู่บ้าน ยังมีความเป็นธรรมชาติสูง เนื่องจากที่ตั้งของหมู่บ้านอยู่ในเขตชนบทและพื้นที่ส่วนใหญ่รอบหมู่บ้านเป็นที่ดินทำกินส่วนใหญ่ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, 2565, มกราคม)

เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ ร้อยละ 70 ของประชากรในหมู่บ้านยังประกอบอาชีพด้านการเกษตร เนื่องจากมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง เช่น การทำนา ปลูกผักทำสวนผลไม้ ทำสวนหมาก ร้อยละ 10 ของประชากรประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนที่เหลือร้อยละ 10 มีการข้ามแดนไปเป็นแรงงานฝั่งไทยและมีการร่วมมือกับนายทุนไทยและนายทุนเมียนมาเพื่อเปิดบริษัททัวร์ในการท่องเที่ยวประจวบ-ตะนาวศรี-มะริด (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, 2565, มกราคม)

ด้านวัฒนธรรม

คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรถูกถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตต่างๆ ซึ่งเราเรียกวัฒนธรรมของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรนี้ว่า “กลุ่มวัฒนธรรมบางสะพาน” ซึ่งลักษณะกลุ่มวัฒนธรรมบางสะพานได้มีงานวิจัยที่วิเคราะห์ลักษณะวัฒนธรรมของภาคใต้โดยใช้ศึกษาผ่านตระกูลภาษา ได้แก่

เจมส์ มาร์วิน บราวน์ (Brown, J. Marvin, 1985) เป็นนักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกันที่ศึกษาวิวัฒนาการของภาษาไทยและภาษาที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาระบบอัตโนมัติ แนวทางการเติบโตของภาษาในการสอนภาษา ได้ศึกษาเอาได้หนังสือเรื่อง From Ancient Thai to Modern Dialects: and other writings on historical Thai linguistics ได้ศึกษาระบบเสียงโดยศึกษาหลักในการเปรียบเทียบเพื่อพิสูจน์ระบบเสียงของถิ่นต้นทางของการย้ายพบว่า ระบบเสียงการออกเสียงของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร มีระบบเสียงค่อนข้างเหมือนกับการออกเสียงของภาษาใต้ในเขตบางสะพาน

นอกจากบราวน์แล้ว ยังมีงานศึกษาของณัฐวิษณุ ศุภสินธุ์ (2555) ที่ได้ศึกษาระบบเสียงของภาษาที่พูดโดยคนไทยพลัดถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง และพังงา โดยใช้ทฤษฎีสัทศาสตร์ (Phainermics) ในการวิเคราะห์ระบบเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ของไทยพลัดถิ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง และ พังงา และเปรียบเทียบระบบ เสียงของภาษาที่พูดโดยคนไทยพลัดถิ่นกับภาษาไทยถิ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง และพังงา ในงานของณัฐวิษณุได้จัดกลุ่มลักษณะภาษาของคนไทยพลัดถิ่นในแถบบริเวณนี้ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ซึ่งการออกเสียงของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรมีระบบเสียงภาษาที่พูดคล้ายกับอำเภอเมือง อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร และอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง คล้ายคลึงกับระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอำเภอบางสะพานและบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภาษาที่คนไทยในพื้นที่บ้านสิงขรใช้สื่อสารกันมีบางคำที่เป็นภาษาไทยที่คนไทยในภาคใต้ใช้กัน ภาษามีบทบาทสำคัญในการรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เป็นวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ชัดเจนที่สุดและสิ่งหนึ่งที่ใช้ยืนยันความเป็นคนไทยปักชำได้ของคนไทยในหมู่บ้านสิงขร ตัวอย่างของคำที่ใช้ เช่น

1) สาด แปลว่า เสื่อ ซึ่งคนไทยใต้เรียกเสื่อว่าสาด คนไทยสิงขรก็เรียกสาดเช่นเดียวกัน แต่สาดที่สิงขรจะสานจากไม้ค้ำ

2) สอนสมรรถ แปลว่า สอน ซึ่งใช้เรียกพื้นที่เพาะปลูก ทำเกษตรกรรม ที่มีการปลูกพืชที่หลากหลายชนิดพื้นที่เดียวกัน (ณัชวิชญ์ ศุภสินธุ์, 2555)

นอกจากด้านวัฒนธรรมภาษาแล้ว ยังได้มีการศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมในด้านอื่นๆ ของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร พบว่า ประเพณีวัฒนธรรมของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรมีวัฒนธรรมที่ค่อนข้างเหมือนกันหลายประเพณี ได้แก่

ประเพณีส่งตายายตามสายน้ำไทยสิงขร ก็ได้มีการปฏิบัติเหมือนกันปีละหนึ่งครั้ง เพื่อระลึกถึงบรรพบุรุษ โดยการรวมตัวของญาติพี่น้องให้ทำบุญร่วมไปถึงการละเล่นคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร ได้แก่ การละเล่นหนังตะลุงและมโนห์รา

จะเห็นได้ว่าคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรช่วงก่อนเมียนมาได้รับเอกราช พ.ศ. 2490 เป็นในลักษณะวิถีชีวิตที่กระทำที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ช่วงยุคจารีต คือ เป็นอัตลักษณ์ที่ถูกกำหนดก่อนมีการปรับเปลี่ยนแปรไปตามบริบทสังคมนั้น ๆ มีการถ่ายทอดออกมาให้เห็นสายสัมพันธ์ทางอารมณ์ สายเลือด และจิตวิญญาณ ดั้งเดิมของรากเหง้าของตน ดังนั้น กลุ่มคนไทยสิงขรจึงเป็นกลุ่มคนไทยที่มีความยึดโยงเกี่ยวดองกับวัฒนธรรมบางสะพาน การเกี่ยวดองกันระหว่างวัฒนธรรมสิงขรกับวัฒนธรรมบางสะพานปรากฏให้เห็นจากวิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมประเพณี

2. การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร มณฑลตะนาวศรี ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2490-2562 มี 3 ช่วง สรุปได้ดังนี้

2.1 การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรช่วงหลังได้รับเอกราช พบว่า ช่วงเวลาที่รัฐบาลทหารพม่าเริ่มเข้ามาบริหารประเทศ พม่าได้พยายามดำเนินการควบคุมดูแลชนกลุ่มน้อยต่างๆ อย่างเข้มงวด ซึ่งรวมไปถึงกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรด้วย ความเดือดร้อนต่างๆ ที่กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรได้รับ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 2564, ธันวาคม) ส่งผลให้การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร เป็นไปในลักษณะพื้นที่แห่งการต่อสู้ และพยายามรักษารูปแบบวิถีชีวิตดั้งเดิม อย่างเช่นภาษา ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร รวมไปถึงการใช้วัฒนธรรมบันเทิงที่ได้รับจากฝั่งไทยที่ได้ในสมัยนั้นอย่างเพลงลูกทุ่ง ซึ่งในช่วงทศวรรษ 2500 ศิลปินเพลงลูกทุ่งในประเทศไทยได้รับความนิยมอย่างมาก มีการนำวงดนตรีออกไปแสดงตามต่างจังหวัดหรือที่เรียกว่า “การเดินสาย” เพื่อเข้าถึงผู้ฟังในวงกว้าง ราว พ.ศ. 2500 มีการเกิดขึ้นของวงดนตรีลูกทุ่งของไทยหลายวง เช่น วงชุมนุมศิลปิน วงพยงค์ มุกดา, วงสุรพล สมบัติเจริญ ฯลฯ หลังการเสียชีวิตของสุรพลซึ่งเป็นนักร้องลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงใน พ.ศ. 2511 วงการเพลงลูกทุ่งไทยได้เข้าสู่ระบบนายทุนอย่างเป็นทางการ ซึ่งมาจากความตื่นตัวคึกคัก

ขึ้นอย่างมากของเพลงลูกทุ่งที่ได้รับความนิยมในสังคมไทยโดยเฉพาะตามชนบทต่าง ๆ (ศิริพร กรอบทอง, 2541)

ต่อมาเพลงลูกทุ่งก็ได้เผยแพร่เข้ามายังสังขรแล้วกลายเป็นที่นิยมในหมู่คนไทยสังขร ซึ่งการรับรู้วัฒนธรรมบันเทิงวงดนตรีลูกทุ่งของคนไทยสังขรคือนับตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา คนไทยพลัดถิ่นบ้านสังขรจะมีเครื่องรับวิทยุแบบทรานซิสเตอร์เพื่อรับข่าวสารหรือรายการวิทยุทั่วไป ส่วนมากฟังจากสถานีวิทยุในเมืองไทยส่งผลให้ เพลงลูกทุ่งที่เข้ามาของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสังขรได้รับความนิยม ทำให้มีการตั้งวงดนตรีลูกทุ่งคนไทยพลัดถิ่นบ้านสังขร และมีนักแต่งเพลง เช่น นายหนูชิน ประกอบปราณ นายหนูฉิ่ง ศรีสุวรรณ (บ.ธรรมบุตร, 2544)

แรงกดดันจากนโยบายของรัฐบาลส่งผลให้คนไทยสังขรมีการแต่งเพลงเพื่อสะท้อนสภาพความทุกข์ยากของชาวบ้าน โดยเฉพาะจากการทำมาหากินของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสังขรที่พวกเขาต้องเผชิญกับการถูกกดขี่โดยทหารพม่าในช่วงภายหลังการรัฐประหารโดยนายพลเนวิน เช่น เพลงโอบี รวมถึงเพลงลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงอีกเพลงหนึ่งคือเพลง *เขาระเจ้า* ซึ่งเป็นเพลงยอดนิยมของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสังขรซึ่งมีเนื้อร้องได้สะท้อนสภาพชีวิตของคนไทยในพม่า ที่ถูกทางการพม่ากดขี่ได้อย่างชัดเจน เป็นเพลงทำนองลูกทุ่ง แต่งเมื่อประมาณ พ.ศ. 2525-2526 เพลงนี้คนไทยในสังขรส่วนมากจะรู้จักและร้องกันอย่างแพร่หลาย แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของเพลงลูกทุ่งจากฝั่งไทยมาของคนไทยพลัดถิ่นในสังขร โดยมีเนื้อหาของเพลงดังนี้

ปุยปี่เส่า เขาก็ดี แวไซ ก็ไปด้วย พอถึงตรงบักอ้ายห้วง มันไปเข้าบ่วงก็เพราะดวง
มันช่วย เจ้านาย รีดไถเอาไปเลี่ยมแพร่ง เดินหลังแต่ง ๆ เหลือแต่กางเกงขากวย

วัวควายก็ตั้งหลายตัว แถมหัวกวาง หัววัว เงินไทยเข้าไปด้วย น้ำผึ้งของลุงทั้งสอง
กระตุก มันขอกินกันพลิก อิ่มแล้วไปนั่งทำฮวย

(พูด: ยาเย ตะวะมุ่ย แด ยาเย ตะวะโซแด ตะวะกาวเดอ)

ถูกคุมตัวเสียจนหัวงอ เหมือนคางคกตกบ่อ ใจคอไม่ใคร่สวย รำลึกถึงคุณพระ นโม
พุทธานะ นิมนต์มาช่วยผมด้วย แต่จิตใจเศร้าโศก เพราะว่าโชคของผมมันชวย

ติดซังเตเสียทั้งหลายคืน ถูกบังคับข่มขืนร่างกายชักจะป่วย ลูกเมียข้างหลังก็นั่งร้อง
แต่อาจารย์สองแกลงไปช่วย สมัยพวกผมยังแยะ ติดตารางจนแก่ ฮ่วย (บ.ธรรมบุตร, 2544)

จะเห็นได้ว่าเนื้อเพลง “เขาระเจ้า” สะท้อนการถูกกดขี่ของคนไทยพลัดถิ่นจากทหารพม่า ซึ่งเป็นเพลงยอดนิยมของคนไทยในตะนาวศรีที่สะท้อนสภาพชีวิตของคนไทยในพม่าที่ถูกพม่ากดขี่ได้อย่างชัดเจน ทั้งสองเพลงซึ่งเป็นเพลงที่คนไทยในสังขรส่วนมากจะรู้จักและร้องกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของเพลงลูกทุ่งที่มาจากฝั่งไทยในกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น

สิงขร ทั้งนี้เคยมีคนบันทึกเสียงส่งเข้ามาเป็นเพลงตามคำขอของสถานีวิทยุในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วย เพราะคนไทยในเมืองตะนาวศรีมีการรับฟังสื่อวิทยุจากประเทศไทย ทั้งนี้เคยมีคนบันทึกเสียงส่งเข้ามาเป็นเพลงตามคำขอของสถานีวิทยุในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วย

กล่าวได้ว่า วัฒนธรรมบันเทิงของไทยผ่านเพลงลูกทุ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งอิทธิพลจากสื่อ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ชาวไทยสิงขรยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นไทยได้ โดยเฉพาะการได้ฟังข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงต่าง ๆ จากวิทยุผ่องไไทยผ่านทางจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทำให้ภาษาไทยยังเข้าถึงและใช้สื่อสารกับในหมู่ชาวไทยสิงขร ถือได้ว่าเพลงลูกทุ่งเป็นส่วนหนึ่งที่คอยช่วยให้คนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรยังคงรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยเอาไว้ได้ ซึ่งจะกระทำควบคู่กับการแสดงออกทั้งทางวัฒนธรรม การแสดงออกทางการเมืองผ่านแนวคิดชาตินิยมไทยที่รับมาจากชนชั้นนำไทยในกรุงเทพฯ ที่มีมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา ซึ่งคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรต่างรับนำเข้ามาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับแรงกดดันจากการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยในดินแดนตะนาวศรี

2.2 การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรช่วงหลังเจรจาหยุดยิงของชนกลุ่มน้อยในเมียนมา พบว่า นับตั้งแต่รัฐบาลทหารพม่าได้มีนโยบายปราบปรามชนกลุ่มน้อย เพื่อเข้าควบคุมชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อยู่บริเวณชายแดนของเมียนมา-ไทย รวมถึงกลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น อันตรายจากการปราบปรามชนกลุ่มน้อย ที่หลายกลุ่มรวบรวมกำลังต่อสู้กับรัฐบาลเพื่อเรียกร้องอิสระหรือแบ่งแยกดินแดน ซึ่งดำเนินการมาเป็นระยะเวลาานาน เช่น กองกำลังไทยใหญ่ (หนุ่มศึกหาญ) กองกำลังกะเหรี่ยงอิสระ กองกำลังมอญอิสระ กองกำลังว้าแดง ฯลฯ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 2564, ธันวาคม) กองกำลังเหล่านี้เป็นปัญหาทำให้รัฐบาลพม่าต้องปราบปรามอย่างต่อเนื่อง พม่าจึงไม่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมได้อย่างราบรื่น ประกอบกับระบบการปกครองของพม่าเองก็ไม่เอื้อต่อการพัฒนา ทหารพม่ามักปราบปรามกองกำลังเหล่านี้อยู่เสมอ เมื่อพม่ากับกองกำลังเหล่านี้เกิดปะทะกันในหมู่บ้าน (บ.ธรรมบุตร, 2544)

ดังนั้น การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรภายใต้ปัญหาการปราบปรามชนกลุ่มน้อยช่วง พ.ศ. 2505-2538 จึงเป็นการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์บนความกดดันจากบริบททางการเมืองในเมียนมา เนื่องจากคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรที่ไม่อพยพจากพื้นที่ต่างต้องเผชิญกับความยากลำบากในการดำรงชีวิต เกิดความหวาดกลัวต่อเหตุการณ์ที่รุนแรงจากการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ และการกดขี่ข่มเหงของทหารพม่า เนื่องจากคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรไม่ได้รับความไว้วางใจและถูกเข้าใจผิดจากรัฐบาลทหารพม่า เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าคิดว่าชาวไทยบ้านสิงขรมีส่วนในการขนส่งยุทโธปกรณ์และเสบียงอาหาร ให้กับกองกำลังฝั่ง

ตรงข้าม ส่งผลให้คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรถูกจับตามองเป็นพิเศษ และมีการดำเนินนโยบาย “นโยบายกลืนไทยให้เป็นพม่า” ซึ่งทำให้เริ่มมีการควบคุมชุมชนชาวไทยมากขึ้น ได้แก่ การนิมนต์ พระพม่าเข้ามาอยู่ในวัดไทย นำทหารและคนพม่าเข้ามาอยู่ในชุมชนไทย ในบางพื้นที่กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นได้ถูกกวาดต้อนไปตั้งหลักแหล่งรวมกันในพื้นที่ที่รัฐบาลทหารพม่าจัดให้และได้เข้าควบคุมดูแลในด้านต่าง ๆ

ในช่วง พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา รัฐบาลทหารพม่าเริ่มมีการติดต่อเพื่อเจรจาหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยบางส่วน ในขณะที่เดียวกันกองทหารพม่าก็สามารถขับไล่และขจัดอิทธิพลของกลุ่มกะเหรี่ยงในสิงขรได้สำเร็จ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 2, 2564, ธันวาคม) ทำให้รัฐบาลทหารเมียนมาสามารถเข้ามามีอิทธิพลต่อกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรได้อย่างเต็มที่ จึงเกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งนโยบายให้ชาวพม่าเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบ้านสิงขร การบังคับให้ต้องเรียนภาษาพม่า รวมไปถึงความพยายามส่งพระพม่าเข้ามาจำวัดในวัดสิงขรฯ ซึ่งเป็นวัดที่มีขนบธรรมเนียมและพิธีกรรมต่าง ๆ ตามแบบไทย ส่งผลให้คนไทยในบ้านสิงขรจึงจำเป็นต้องปรับตัวโดยการรับเอาทั้งวัฒนธรรมพม่ากับไทย เช่น การพูดสองภาษาทั้งไทยและพม่า การติดต่อสื่อสารกับชาวพม่ามากขึ้น แต่ก็ยังคงรักษาประเพณีปฏิบัติที่เป็นวัฒนธรรมเฉพาะของคนไทยได้กลุ่มบางสะพาน เช่น การเล่นหนังลู่ การเล่นโนราห์ เป็นต้น รวมไปถึงการให้ความสำคัญศาสนาพุทธแบบมหานิกายอย่างฝั่งไทย รวมไปถึงการสร้างสำนึกความรักชาติความเป็นไทยด้วยการสื่ออัตลักษณ์โดยการให้ความสำคัญต่อสถาบันหลักของชาติไทย

คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรต่างเทิดทูลบูชาและแสดงความจงรักภักดีต่อพระประมุขของไทย โดยแทบทุกคนครัวเรือนจะมีพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระราชวงศ์ประดับไว้ตามบ้าน มีการจัดงานเฉลิมพระชนมพรรษา (บ.ธรรมบุตร, 2544) ซึ่งการเทิดทูลบูชาและแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นส่วนหนึ่งที่จำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นกับชนกลุ่มอื่นในบ้านสิงขร ไทยพลัดถิ่นสิงขรยืนยันและจำแนกความแตกต่างระหว่างบ้านคนไทยกับบ้านพม่าว่า “บ้านไหนมีรูปในหลวงคือบ้านคนไทย บ้านพม่าหาไม่มีรูปในหลวงไม่” (ฐิติวุฒิ เสนาคำ, 2549)

ภาพที่ 1 พระบรมฉายาลักษณ์และพระฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ไทย (ถ่ายโดยวราพจน์ วิเศษศิริ)

ฐิติวุฒิ เสนาคำได้วิเคราะห์ว่า คนไทยพลัดถิ่นในสหภาพเมียนมาเป็นผลพวงมาจากการเกิดรัฐชาติในสังคมไทยและการปักปันเขตแดนรัฐชาติระหว่างรัฐบาลสยามกับจักรวรรดินิยมอังกฤษ ส่งผลให้คนไทยส่วนหนึ่งที่เดิมเกาะเกี่ยวอยู่กับรัฐไทยหรือเป็นคนในบังคับของสยามกลายเป็นคนในบังคับของอังกฤษ แม้ว่าพวกเขากลายเป็นคนพลัดถิ่นจากการปักปันเขตแดน แต่คนไทยพลัดถิ่นในเมียนมายังถือตนเป็นไทยและผลิตซ้ำความเป็นไทยในเมียนมาอย่างต่อเนื่อง (ฐิติวุฒิ เสนาคำ, 2549)

กล่าวได้ว่า การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรช่วงหลังเจรจาหยุดยิงของชนกลุ่มน้อยในเมียนมา จะปรากฏผ่านการละเล่น วัฒนธรรมประเพณี การปกครอง ศาสนา วรรณกรรมของกลุ่มคนไทยสิงขร รวมไปถึงการแสดงความเป็นชาตินิยมไทยผ่านการเคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย ที่ปรากฏในช่วงเวลาที่เกิดการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทยที่เป็นหนึ่งในชนกลุ่มน้อยในเมียนมา อาจกล่าวได้ว่า เป็นความพยายามเอาตัวรอดผ่านการรักษาและแสดงออกว่าพวกตนเป็นกลุ่มคนไทยมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นเวลานาน แม้ว่าจะอยู่ในช่วงเวลาอันวิกฤต แต่พวกเขายังคงยึดมั่นในการรักษาความเป็นไทยเอาไว้ แต่อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลาภายหลังการหยุดยิงระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อย กลับปรากฏว่าการรักษาและแสดงออกไว้ซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นไทยยังคงถูกนโยบายในการกลืนกลายให้เป็นพม่าและการเข้ามามีการจัดการของรัฐบาลเมียนมาที่คอยพยายามลดบทบาทของวัฒนธรรมไทยในกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร ทำให้พวกเขาจำเป็นต้องปรับตัวมากยิ่งขึ้นเพื่อรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นไทย

2.3 การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร ภายหลังจากเกิดประชาคมอาเซียน พบว่า คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรในช่วงเวลานี้อยู่ภายใต้บริบทสำคัญโดยเฉพาะของการเปิดประชาคมอาเซียน ซึ่งผลจากการเปิดส่งผลให้มีการขยายเป็นตลาดและฐานการผลิต เป็นยุทธศาสตร์สำคัญก่อให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้น โดยอาเซียนได้กำหนดกลไกและมาตรการใหม่ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินมาตรการด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว เร่งรัดการรวมกลุ่มเศรษฐกิจก่อนให้เกิดเคลื่อนย้ายบุคคล แรงงานฝีมือ และผู้เชี่ยวชาญเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสถาบันในอาเซียน ดังนั้นในช่วงก่อน 3 ปีของการเปิดประชาคมอาเซียน คือ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2556 รัฐบาลพม่าได้อนุมัติการเปิดด่านสิงขรเป็นด่านผ่านแดนถาวร ซึ่งที่มีความสำคัญคือเส้นทางเข้าด่านสิงขรอยู่ทางทิศใต้ของ 4 แยกเข้าตัวเมืองประจวบคีรีขันธ์ประมาณ 6 กิโลเมตร เป็นเขตบ้านหนองหิน ตำบลคลองวาฬ หรือสามารถเข้าทางบ้านหนองบัว ตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ เป็นส่วนที่แคบที่สุดของประเทศไทย ส่วนพื้นที่กว้างออกจากด่านสิงขรไปทางทิศตะวันตกเป็นอาณาเขตของพม่านับจากด่านสิงขรหรือเทือกเขาตะนาวศรีถึงชายฝั่งทะเลอันดามันตรงบริเวณเมืองมะริดประมาณ 150 กิโลเมตร

ส่วนฝ่ายเมียนมาได้สร้างถนนจากหมู่บ้านตองไปยังตะนาวศรีเป็นระยะทาง 100 กิโลเมตร และจากตะนาวศรีไปยังมะริดอีก 100 กิโลเมตร ด่านสิงขรจึงได้มีการพัฒนาในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน มีการปรับปรุงถนน ทางเท้า ลานจอดรถ เพื่อส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยว (กระทรวงพาณิชย์, 2556) ต่อมาเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 นายวีระ ศรีวัฒนตระกูล ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมด้วยนายอุ๋ เต็ง ลวิน (U Thein Lwin) รัฐมนตรีส่วนภูมิภาค กระทรวงพาณิชย์ รัฐบาลแห่งภาคตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ร่วมเป็นประธานในพิธีเปิดจุดผ่อนปรนพิเศษด้านสิงขรที่ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลจากการเปิดด่านสิงขรเป็นจุดผ่อนปรนพิเศษส่งผลให้ภาคเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน และภาคการท่องเที่ยวของพื้นที่จังหวัดมะริดและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการขับเคลื่อนที่ดีขึ้น การเปิดด่านสิงขรนอกจากขยายการนำเข้าส่งออกแล้ว ยังสามารถขยายภาคการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นการเปิดเสรีให้แก่ักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัส หรือค้นหาเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ ในประเทศเมียนมา เส้นทางท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น คือ เส้นทางจุดผ่อนปรนพิเศษด้านสิงขร-หมู่บ้านไทยสิงขร-ตะนาวศรี-มะริด โดยการข้ามพรมแดนไม่จำเป็นต้องใช้หนังสือเดินทาง ใช้เพียงบัตรประชาชนใบเดียวเท่านั้น ก็สามารถเข้าไปท่องเที่ยวฝั่งเมียนมาได้ ในช่วงเวลานี้จึงกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดเส้นทางติดต่อกันระหว่างไทยกับเมียนมาบริเวณมณฑลตะนาวศรี โดยปรากฏผ่านเส้นทาง

การค้าและขยายมายังการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรมีโอกาสในการเผยแพร่อัตลักษณ์ความเป็นไทยที่พวกเขาพยายามรักษามาเป็นเวลานานมาสร้างประโยชน์ในทางเศรษฐกิจต่อไป

ความร่วมมือเพื่อส่งเสริมภาคการท่องเที่ยว กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ASEAN Connect ร่วมเดินทางแบบ Familiarization Trip และ Table Top Sale การเจรจาธุรกิจเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในเขตพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดมะริด สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่และเส้นทางการท่องเที่ยวชายแดนให้เกิดเป็นรูปธรรม และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ โดยการจัดโครงการครั้งนี้ใช้เส้นทางจุดผ่อนปรนพิเศษด้านสิงขร-หมู่บ้านไทยสิงขร-ตะนาวศรี-มะริด

สำหรับเส้นทางการท่องเที่ยว จากการสำรวจของศูนย์วิจัยสิงขร-มะริดศึกษา ได้สำรวจและจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว สิงขร ตะนาวศรี มะริด โดยในเส้นทางมีสถานที่ที่สำคัญและน่าสนใจทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม เริ่มจากด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ บ้านมุดอง สะพานท่าแพ เสากลางเมืองตะนาวศรี วัดตอเจ้า เมืองมะริดสร้างขึ้นสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และประดิษฐานพระพุทธรูปแบบผสมผสานตะนาวศรีอยุธยา และนครศรีธรรมราช ตลาดเช้าของเมืองมะริด สัมผัสวิถีชีวิตชาวมะริด และหมู่บ้านสิงขร ชุมชนคนไทยพลัดถิ่นในเขตตะนาวศรี ที่ยังคงมีเอกลักษณ์แบบไทยไว้ (ศูนย์วิจัยสิงขร-มะริดศึกษา, 2562)

ดังนั้นการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรภายหลังการเกิดประชาคมอาเซียนและการผ่อนปรนด่านสิงขรจำเป็นช่วงที่มีความสำคัญของการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรในช่วงนี้ซึ่งจากเดิมเป็นการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ที่เน้นไปที่การผลิตซ้ำเพื่อการหาอดีต แต่พอมาในช่วงเวลานี้จึงมีการปรับอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรให้มีมูลค่ามากกว่าเดิมเพิ่มมูลค่าในเชิงการท่องเที่ยว ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวในเที่ยวเมืองมะริดและเมืองตะนาวศรี หลายบริษัททั้งบริษัทในประเทศไทยและบริษัทในเมียนมา ในแต่ละบริษัทจะจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวในพื้นที่สำคัญต่าง ๆ เมืองมะริดและเมืองตะนาวศรี เช่น หมู่บ้านมุดอง สะพานข้ามแม่น้ำตะนาวศรี วัดตะนาวศรีน้อย เสากลางเมืองตะนาวศรี วัดเตงตอจี ซึ่งทำให้หมู่บ้านสิงขรก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแหล่งหนึ่งที่ต้องแวะเยี่ยมชม

ในแต่ทางคณะทัวร์ได้มีการออกแบบโปรแกรมต่างๆ เพื่อสร้างจุดขายเพื่อตอบโจทย์คนที่สนใจเดินทางไปท่องเที่ยวที่มะริดและเมืองตะนาวศรี ซึ่งจัดกลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่นี้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองมะริดและเมืองตะนาวศรี
- 2) กลุ่มผู้สนใจเรื่องการค้าและการลงทุนของพื้นที่จังหวัดมะริด
- 3) กลุ่มคนที่สนใจธรรมชาติ

การท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองมะริดและเมืองตะนาวศรี ดังนั้น บริษัททัวร์จึงได้จัดให้บ้านสิงขรเป็นสถานที่แวะชม/แวะพัก สำคัญเป็นส่วนหนึ่งในโปรแกรม บริษัททัวร์ได้มีการว่าจ้างลูกหลานคนในชุมชนบ้านสิงขรเป็นคนช่วยจัดการติดต่อประสานงานให้กับบริษัททัวร์ ซึ่งบางบริษัทได้มีการให้หมู่บ้านสิงขรเป็นผู้จัดอาหารให้กับผู้ที่เข้ามาเที่ยวในหมู่บ้าน ซึ่งอาหารที่จัดให้คณะทัวร์นั้นเป็นอาหารที่รับประทานกันท้องถิ่นบ้านสิงขรคือมีการใส่ขมิ้นเป็นส่วนผสมหลักในการทำอาหาร จึงมีความคล้ายคลึงกับอาหารภาคใต้ในไทย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 2, 2564, ธันวาคม)

นอกจากนี้และคนในชุมชนบ้านสิงขรได้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวด้วย เช่น เป็นผู้บรรยายประวัติศาสตร์ความเป็นมาของคนไทยในบ้านสิงขร หรือเป็นผู้นำนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมวัดสิงขร โดยการเล่าเรื่องราวของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรมีความน่าสนใจอย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากเรื่องราวต่าง ๆ ที่คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรได้พยายามถ่ายทอดเรื่องราวของตนเองและคนในชุมชนบ้านสิงขรให้ผูกโยงกับประวัติศาสตร์ชาติไทยโดยเฉพาะในสมัยอยุธยา เช่น คนสิงขรมีการเล่าให้ฟังว่าในสมัยอยุธยาสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเคยเสด็จมาที่ตะนาวศรี (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 และ คนที่ 3, 2564, ธันวาคม) เป็นต้น

ก่อนที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับเมียนมาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 350-400 ล้านบาทต่อปี แต่หลังจากที่มีการเปิดจุดผ่อนปรนพิเศษด้านสิงขร มูลค่าการค้าและการท่องเที่ยวอาจจะเพิ่มสูงขึ้นถึงปีละกว่า 4,000 ล้านบาทในอนาคตด้านสิงขรอาจจะเปิดเป็นด่านถาวรจึงเป็นโอกาสอันดีต่อการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนซึ่งหมู่บ้านสิงขรที่เป็นที่อาศัยสำคัญของคนไทยพลัดถิ่นจะมีความสำคัญในด้านการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมบนเส้นทางท่องเที่ยวประจวบฯ-มะริด และสร้างความร่วมมือในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านพื้นที่ ด้านการบริหารจัดการ รวมไปถึงการแบ่งหน้าที่ตามโครงสร้างหน้าที่ (วิภาวณี เขื่อนบัวขาว และณัฐกานต์ มาจันทร์, 2562)

ภาพที่ 1 นักวิจัยอนุกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาและนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจัดโดย วรพจน์ วิเศษศิริ

นอกจากเรื่องการท่องเที่ยว บริบทอีกประการที่มีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรอีกประการหนึ่งคือ การเข้ามาของหน่วยงานราชการจากฝั่งไทย กล่าวคือ ในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2560 มีหน่วยงานทางการศึกษาจากฝั่งไทยอย่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่มีพันธกิจสำคัญคือการวิจัยในพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่และพื้นที่ใกล้เคียง คือ จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มหาวิทยาลัยฯ ในฐานะที่มีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบติดกับประเทศเมียนมา จึงต้องเรียนรู้ เข้าใจ พหุวัฒนธรรมประเทศเมียนมา ประกอบกับพื้นที่ของประเทศเมียนมาอย่างมะริดและตะนาวศรีต่างก็เคยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยมาก่อน ทั้งยังเคยเป็นเส้นทางการค้าและคมนาคมระหว่างอยุธยาและชาติตะวันตกในอดีต ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงได้จัดตั้งศูนย์วิจัยสิงขร-มะริดศึกษา เพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิจัยในทุกมิติของพื้นที่ตามเส้นทางมะริด-สิงขร โดยใช้การวิจัยเป็นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งในช่วง พ.ศ. 2560-2563 ที่ผ่านมา ทางศูนย์วิจัยสิงขร-มะริดศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีผลงานวิจัยที่น่าสนใจมากมาย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, 2565, มกราคม)

นอกจากงานวิจัย ศูนย์วิจัยสิงขร-มะริดศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เปิดเพจเฟซบุ๊ก ได้มีความพยายามเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การค้าของเมืองมะริดและเมืองตะนาวศรี โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรจากเพจต่างๆ ที่เคยได้มีการเขียนได้แล้ว เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ของศูนย์ฯ นอกจากนี้ ทางศูนย์วิจัยยังได้มีการเข้าไปเยี่ยมกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรและหมู่บ้านอื่นๆ ใกล้เคียงเพื่อสำรวจ สอบถาม และเก็บข้อมูล นอกจากนี้ ยังมีอีกหนึ่งความร่วมมือระหว่างศูนย์ประสานงานเพื่อความมั่นคงที่ 3 และศูนย์วิจัยสิงขร-มะริดศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในการจัดทำห้องสมุด เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และการพูด อ่าน เขียนภาษาไทยของเยาวชนเชื้อ

สายไทยในบ้านสิงขร โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง แต่การเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้กิจกรรมบางอย่างติดขัด (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, 2565, มกราคม)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรเขตมณฑลตะนาวศรีช่วงก่อนที่เมียนมาได้รับเอกราชใน พ.ศ. 2490 กล่าวได้ว่า เป็นในลักษณะวิถีชีวิตที่กระทำที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ช่วงยุคจารีต คือ เป็นอัตลักษณ์ที่ถูกกำหนดก่อนมีการปรับเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคมนั้น ๆ มีการถ่ายทอดออกมาให้เห็นสายสัมพันธ์ทางอารมณ์ สายเลือด และจิตวิญญาณดั้งเดิมของรากเหง้าของตน ดังนั้น กลุ่มคนไทยสิงขรเป็นกลุ่มคนไทยที่มีความยึดโยงเกี่ยวดองกับวัฒนธรรมบางสะพาน การเกี่ยวดองกันระหว่างวัฒนธรรมสิงขรกับวัฒนธรรมบางสะพานปรากฏให้เห็นจากวิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมประเพณี

แต่เมื่อเข้าสู่ช่วงเวลาที่ยุทธการพม่าเริ่มเข้ามาบริหารประเทศ พม่าได้พยายามดำเนินการควบคุมดูแลชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ อย่างเข้มงวด ซึ่งรวมไปถึงกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรด้วย ความเดือดร้อนต่าง ๆ ที่กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรได้รับ เช่น การถูกเกณฑ์ไปช่วยขนสัมภาระให้กองทหารพม่า การถูกเก็บเงินค่าผ่านทางในการค้าตามชายแดนที่ติดกับไทย รวมไปถึงการถูกทำร้ายร่างกาย ความเดือดร้อนต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรที่ปรากฏจากการระบายผ่านบทเพลง อย่างกรณีเพลงโบายที่สะท้อนความเดือดร้อนที่พวกเขาได้รับจากการกระทำของทหารพม่า แต่ถึงกระนั้น ในช่วงแรกการรักษา รับเอาและแสดงออกทางวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทยยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุที่ว่ารัฐบาลพม่ายังไม่มีอิทธิพลมากในบ้านสิงขรเพราะการดำรงอยู่ของชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยง

ทว่าใน พ.ศ. 2538 รัฐบาลพม่าเริ่มมีการติดต่อเพื่อเจรจาหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยบางส่วน ในขณะที่เดียวกันกองทหารพม่าก็สามารถขับไล่และขจัดอิทธิพลของกลุ่มกะเหรี่ยงในสิงขรได้สำเร็จจากการตีฐานที่มั่นในหมู่บ้านมุดองแตก ทำให้รัฐบาลพม่าสามารถเข้ามามีอิทธิพลต่อกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรได้อย่างเต็มที่ จึงเกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งนโยบายให้ชาวพม่าเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบ้านสิงขร การบังคับให้ต้องเรียนภาษาพม่า รวมไปถึงความพยายามส่งพระพม่าเข้ามาจำวัดในวัดสิงขรฯ ซึ่งเป็นวัดที่มีขนบธรรมเนียมและพิธีกรรมต่าง ๆ ตามแบบไทย กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรจึงจำเป็นต้องปรับตัวโดยการรับเอาทั้งวัฒนธรรมพม่ากับไทย เช่นการพูดสองภาษาทั้งไทยและพม่า การติดต่อสื่อสารกับชาวพม่ามากขึ้น

แต่ถึงกระนั้นพวกเขาก็ยังมีการติดต่อกับคนไทยที่อยู่ในฝั่งไทย บางส่วนก็มาทำงานในฝั่งไทยตรงบริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรบางส่วนที่เดินทางไปมาระหว่างไทยกับพม่าได้ดำเนินการเรียกร้องให้มีการมอบสัญชาติไทยให้กับพวกเขา ซึ่งพวกเขาก็ได้รับโอกาสตามกฎหมายในพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 แม้ว่ากระบวนการให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทยของบรรดาคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรต้องลำบากจากการที่พวกเขาถูกมองว่าไม่ได้เป็นคนไทยแท้ แต่เป็นคนพม่า ถึงกระนั้นก็ยังมีคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรบางคนได้รับสัญชาติไทย

เมื่อมีการเปิดด่านสิงขรเป็นด่านผ่านแดนถาวรใน พ.ศ. 2556 รวมถึงการเปิดประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558 ก่อให้เกิดโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ การเดินทาง รวมไปถึงการท่องเที่ยวตามเส้นทางประจวบฯ-สิงขร-มะริด หมู่บ้านสิงขรซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญที่คนไทยพลัดถิ่นได้อาศัยอยู่ก็กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสำคัญ ในฐานะที่เป็นพื้นที่ที่กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นยังคงรักษาและแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นไทย นอกจากโอกาสทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวแล้ว การเปิดด่านสิงขรยังส่งผลให้การเดินทางระหว่างคนไทยพลัดถิ่นกับคนไทยในฝั่งไทยเพื่อติดต่อเยี่ยมเยียน การศึกษาวิจัย การท่องเที่ยว ฯลฯ สามารถกระทำได้อย่างสะดวก อีกทั้งการมีเทคโนโลยีสื่อสารที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรสามารถรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากฝั่งไทยได้มากขึ้น คนไทยพลัดถิ่นในบ้านสิงขรจึงยังไม่ถูกตัดขาดจากการรับวัฒนธรรมไทย แม้ว่าพวกเขาจะต้องรับเอาวัฒนธรรมพม่าโดยเฉพาะการที่ต้องสื่อสารโดยใช้ภาษาพม่าเป็นหลักก็ตาม หากแต่พวกเขายังคงรับเอาและเสพวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม โอกาสทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรต้องหยุดชะงักลงชั่วคราวอันเนื่องมาจากการเกิดโรคระบาดโควิด-19

องค์ความรู้ใหม่

คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรเขตมณฑลตะนาวศรีสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาช่วง พ.ศ. 2490-2562 มีการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อความอยู่รอดในพื้นที่มาโดนตลอดตามสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ ทั้งในไทยและเมียนมา ซึ่งในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 คนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรมีเป็นการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดต่อของตนเองในเมียนมา ต่อมาเกิดสถานการณ์สงครามของรัฐบาลทหารเมียนมากับชนกลุ่มน้อยมีผู้มีความรุนแรงการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์บางอย่างของตนเพื่อความอยู่รอด ความบีบคั้นของรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตามการเปิดประชาคมอาเซียนการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ไม่ได้เปลี่ยนไปเพื่อเป็นการต่อรองแต่กลายเป็นเรื่องเล่าเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของคนไทยที่มาเยี่ยมคนไทยพลัดถิ่นหมู่บ้านสิงขร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานด้านความมั่นคงควรศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์คนไทยพลัดถิ่น บ้านสิงขรเขตมณฑลตะนาวศรีสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเพื่อเป็นประโยชน์ในด้านความมั่นคง
2. หน่วยงานด้านเศรษฐกิจควรศึกษาข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างเครือข่ายทางการค้าระหว่างชายแดนไทย-เมียนมา โดยใช้คนไทยบ้านสิงขรเป็นฐานในการเชื่อมโยงติดต่อการค้าทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดรายได้เข้าสู่ประเทศ รวมไปถึงการสร้างงาน เพื่อให้คนไทยบ้านสิงขรมีชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรศึกษาเปรียบเทียบการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ความเป็นไทยของคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขรกับกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นอื่นๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่า มีพัฒนาการในการสร้างอัตลักษณ์ในลักษณะที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร ในแต่ละข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2562). *ความเป็นมาของการแก้ไขปัญหาเขตแดนไทย-พม่า. ศิลปวัฒนธรรม ฉบับ มกราคม 2546*. เข้าถึงได้จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_6643
- กระทรวงพาณิชย์. (2556, 10-13 มีนาคม). *ด่านสิงขรเปิดถาวร เม.ย. ยันเมียนมาร์ไฟเขียวแล้ว/ ท่องเที่ยวไหวต์วรับ. หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ*. น. 40.
- จิรัฐภูมิ เสนาคำ. (2549). *ถิ่นพลัดไป...ไทยพลัดถิ่น: บันทึกชีวิตเปลือยเปล่า ไทยพลัดถิ่น*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิชุมชนไท.
- จิรัฐภูมิ เสนาคำ. (2550). *ไทยพลัดถิ่นกับข้อจำกัดขององค์ความรู้ว่าด้วยรัฐ-ชาติในสังคมไทย*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต). คณะรัฐศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรัฐภูมิ เสนาคำ. (2550). *เยือนไทยพลัดถิ่นในพม่า*. กรุงเทพฯ: โครงการปฏิบัติการชุมชนและเมืองน่าอยู่ มูลนิธิชุมชนไท.
- ณัฐวิชัยย์ ศุภสินธุ์. (2555). *การศึกษาาระบบเสียงของภาษาที่พูดโดยคนไทยพลัดถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง และพังงา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

- บ.ธรรมบุตร. (2544). *จดหมายจากตะนาวศรี*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ.
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. (2564, ธันวาคม). *ประวัติศาสตร์ชุมชนคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร*. (นายวรพจน์ วิเศษศิริ ผู้สัมภาษณ์).
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10. (2565, มกราคม). *มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีกับการจัดชุมชนคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร*. (นายวรพจน์ วิเศษศิริ ผู้สัมภาษณ์).
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. (2564, ธันวาคม). *ประวัติศาสตร์ชุมชนคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร*. (นายวรพจน์ วิเศษศิริ ผู้สัมภาษณ์).
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4. (2564, ธันวาคม). *ประวัติศาสตร์ชุมชนคนไทยพลัดถิ่นบ้านสิงขร*. (นายวรพจน์ วิเศษศิริ ผู้สัมภาษณ์).
- วงเดือน นาราสังข์. (2518). *การดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อมหาอำนาจตะวันตกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2367-2394)*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพจน์ วิเศษศิริ. (2559). *ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างอยุธยากับเมืองมะริดและเมืองตะนาวศรี พ.ศ. 2133-2310*. (ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภาวณี เผือกบัวขาว และณัฐกานต์ ผาจันทร์. (2562). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างเส้นทางการเที่ยวเชื่อมโยง ชายแดนไทย-เมียนมา: กรณีศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดมะริด. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(4), 273-275.
- ศิริพร กรอบทอง. (2541). *วิวัฒนาการของเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย พ.ศ. 2481-2535*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์วิจัยสิงขร-มะริดศึกษา. (2562). *สรุปผลการศึกษาข้อมูลชายแดนไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (บ้านสิงขร ตะนาวศรี มะริด)*. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- Brown, J. M. (1985). *From Ancient Thai to Modern Dialects: and other writings on historical Thai linguistics*. Bangkok: White Lotus Co.
- Scott, J. G. (1963). *The Burman: His Life and Notions*. New York: Norton & Company.